

Hogeschool Windesheim

B HBO - Rechten

Opleidingsbeoordeling met erkenning ITK

© Netherlands Quality Agency (NQA)
11 juni 2025

009A2025.02

Samenvatting

In april 2025 is de bestaande hbo-bacheloropleiding HBO - Rechten van Hogeschool Windesheim bezocht door een visitatiepanel van NQA. De opleiding wordt verzorgd op twee locaties, in Almere en Zwolle. Het gaat om een vierjarige voltijdse bacheloropleiding.

Het panel beoordeelt de opleiding in zijn geheel als **positief**. De opleiding kent sinds 2016 twee locaties die van oudsher een eigen koers varen op basis van dezelfde set leeruitkomsten die in onderlinge afstemming tot stand kwam. Sinds een aantal jaren is er toenemende samenwerking tussen de beide locaties. Het panel heeft tijdens de visitatie een goed beeld gekregen van de opleiding en hoe de beide locaties werken.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding voldoet aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleiding leidt studenten op tot hbo-juristen met een brede basis in de diverse rechtsgebieden. De beoogde leerresultaten sluiten aan bij het beroepsbeeld dat de opleiding opstelde en zijn gebaseerd op het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel (LBOP). De opleiding maakt gebruik van de vijf landelijke competenties. Deze competenties zijn vertaald naar vijf gelijknamige leeruitkomsten die gedurende de opleiding op drie beheersingsniveaus (basis, gevorderd en bachelor) aan bod komen. Ze voldoen aan het vereiste NLQF-6 niveau voor bacheloropleidingen en passen bij de Dublin Descriptoren. De opleiding kiest ervoor zich te profileren als opleiding voor de waarde(n)volle professional die in een veranderende wereld weloverwogen leert handelen op grond van een juridische analyse en dit zorgvuldig weet uit te dragen. Het panel is te spreken over de grote nadruk die de opleiding op dit uitdragen legt. Het panel vindt dat het waarde(n)volle aspect, in samenspraak met werkveld en lectoraten, versterkt kan worden.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding voldoet aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De fysieke en digitale onderwijsleeromgeving op beide leslocaties is goed verzorgd, biedt studenten goede ondersteuning bij het leerproces en bevordert de studeerbaarheid van het programma voor alle studenten. De leeruitkomsten zijn vertaald naar leerdoelen die per eenheid van examinering (EvE) zijn geformuleerd. Met de nieuwe opzet van het clusteronderwijs is meer ruimte ontstaan om samen te leren en om kennis en vaardigheden op een integrale manier aan de orde te stellen via praktijkgerichte opdrachten. De opleiding handhaaft daarbij een goede vakinhoudelijke focus. Het panel vindt de manier waarop legal tech wordt geïnterpreteerd wel wat smal. In het nieuwe LBOP 2025 wordt nadrukkelijker dan voorheen aandacht besteed aan de toepassing van technologie in het recht. Dit biedt een uitgelezen kans om legal tech breder in het onderwijs in te bedden. Het onderwijs wordt verzorgd door een betrokken en deskundig team docenten. Zowel de vakinhoudelijke kennis als de begeleidingsvaardigheden van het team zijn in orde. Studenten waarderen de persoonlijke benadering en zijn over het algemeen te spreken over de informatievoorziening vanuit de opleiding, zowel vakinhoudelijk als ten aanzien van de mogelijkheden voor studieondersteuning.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding voldoet aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. De eisen die bij de toetsing aan studenten worden gesteld zijn helder en worden goed met hen gecommuniceerd. De borging van de kwaliteit van de toetsing

wordt uitgevoerd door betrokken en deskundige examencommissies die daarbij afstemmen met de toetscommissies. Het panel waardeert het hoe de opleiding het analytisch en holistisch beoordelen combineert en de gebruikte variant afstemt op de aard van het geleerde.

Wat het panel betreft verdient de navolgbaarheid van de beoordelingen aandacht. In de beoordelingsformulieren wordt gebruik gemaakt van een rubric, waarin beoordelaars de van toepassing zijnde optie kunnen aanvinken. Het panel vindt dat in alle gevallen, naast deze algemene onderbouwing van het oordeel, een individueel navolgbare toelichting verschaft moet worden. Het panel juicht het toetsen aan de hand van beroepsproducten toe. In dat verband doet het panel de aanbeveling om de bedrijfsbegeleiders voorafgaand aan de beoordeling te vragen naar hun adviserende oordeel over de beroepsproducten en over het functioneren van de student.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding voldoet aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het panel is op basis van de toetsing van het bachelorniveau, de eindwerken en het functioneren van afgestudeerden in de praktijk en in vervolgstudie van oordeel dat de opleiding de beoogde leerresultaten realiseert. Alumni en werkveldvertegenwoordigers zijn in het algemeen positief over de kwaliteit van het onderwijs dat wordt aangeboden en over de juridische kennisbasis van afgestudeerden in het bijzonder.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
Inleiding	7
Schets van de opleiding / Karakteristiek	9
Basisgegevens opleiding	9
Terugblik vorige visitatie	9
Beoordeling NVAO-standaarden	12
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	13
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	15
Standaard 3 Toetsing	20
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	25
Eindoordeel over de opleiding	28
Aanbevelingen	29
Bijlagen 30	
1. Bezoekprogramma	31
2. Bestudeerde documenten	32
3. leeruitkomsten naar beheersingsniveau HBO - Rechten Windesheim	33

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding HBO - Rechten van Hogeschool Windesheim. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hogeschool Windesheim en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, de *Uitvoeringsregels accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland 2024* van de NVAO en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2024 Opleidingsbeoordeling met erkenning ITK*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 3 april 2025. Het visitatiepanel bestond uit:

Naam	Rol	Kort functieomschrijving
Mw. mr. C.T.van Kordelaar	voorzitter, domeindeskundige	Coördinator opgave Digitalisering & e-Justice, ministerie van Justitie en Veiligheid
Dhr. mr. drs. G. Kuiper	domeindeskundige	Lector Recht & Rechtvaardigheid en Docent recht en diverse functies bij Hogeschool Leiden
Mw. T.M. v.d. Akker LLB	domeindeskundige	Jurist Fysiek Domein, gemeente Utrecht
Dhr. R.M. Brenneisen	studentlid	Student HBO-Rechten bij Saxion Hogeschool

Dhr. drs. D.J. Oolbekkink LLB, auditor van NQA, trad op als auditor van het panel.

De opleiding HBO - Rechten is ingedeeld in de visitatiegroep HBO - Rechten groep 1. Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. De afstemming tussen de panels wordt verder geborgd door de ondersteuning van, zo veel mogelijk, dezelfde secretaris vanuit NQA en andere evaluatiebureaus en door de inzet van getrainde voorzitters.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen aangeboden. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel vijftien afstudeerdossiers van recent afgestudeerden bestudeerd. Deze vijftien dossiers zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni van de afgelopen twee jaar. Bij de selectie is rekening gehouden met de variatie in studentwaardering, opleidingsvarianten en studieroutes, zoals opgenomen in bijlage 2.

Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige *peers*. Ter voorbereiding op de visitatie is er een vooroverleg geweest. In het overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen

besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens het visitatiebezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleiding, waaronder met studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de bezoekdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleiding. Medewerkers en studenten van de opleiding zijn in de gelegenheid gesteld om het panel (via mail) te benaderen buiten de bezoekdag om (inloopspreekuur). Een persoon heeft hiervan gebruik gemaakt.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld, die is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleiding. De panelleden hebben kennisgenomen van de reactie van de opleiding en waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Schets van de opleiding / Karakteristiek

De voltijdse bacheloropleiding HBO - Rechten van Windesheim wordt sinds 2008 in Zwolle aangeboden en maakt aldaar deel uit van het domein Business, Media en Recht (BMR). Jaarlijks starten ongeveer 275 studenten met de opleiding in Zwolle. In 2016 startte Windesheim met de opleiding op locatie Almere met een jaarlijkse instroom van ongeveer 135 studenten. In eerste instantie was Almere een kopie van de opleiding in Zwolle, maar in de loop van de tijd ontwikkelde zich een eigen couleur locale waarbij samenwerking op de Almeerse locatie werd gezocht. Beide locaties bieden een programma aan dat is gebaseerd op dezelfde leerresultaten. De laatste jaren wordt er gewerkt aan meer gezamenlijkheid in de vorm van uitwisseling over en samen ontwerpen van onderwijs. De meest recente stap in deze ontwikkeling is de realisatie van een gezamenlijke curriculumcommissie voor beide locaties.

In studiejaar 2019-2020 is de opleiding gestart met het werken met leeruitkomsten in de eindopdracht. In de daaropvolgende jaren is – beginnend bij jaar 4 terugwerkend naar jaar 1 – het curriculum per leerjaar herzien. In het huidige studiejaar 2024-2025 zijn alle leerjaren in Almere overgegaan op het nieuwe curriculum. In Zwolle zijn eerstejaars nog gestart in het 'oude' curriculum. Volgend studiejaar is ook in Zwolle het hele curriculum vernieuwd.

Basisgegevens opleiding

Instelling	
Naam in RIO	Christelijke Hogeschool Windesheim
Adres	Campus 2, 8017 CA Zwolle
Website	www.windesheim.nl
BRIN-nummer	01VU
Status	Bekostigd
ITK	Positief

Opleiding	
Eerste naam in RIO	HBO - Rechten
Locatie	Zwolle, Almere
ISAT-code	39205
RIO-onderdeel	Recht
Oriëntatie en Niveau	Hbo-bachelor
Voertaal	Nederlands
Alle opleidingstrajecten, afstudeerrichtingen, specialisaties	n.v.t.
Joint Programme	n.v.t.
Verleende graad en toevoeging van de graad	Bachelor of Laws (LLB)
Studielast in EC	240
Variant(en)	Voltijd
Huidige accreditatie geldig tot en met	1 november 2025
Datum locatiebezoek beoordelingspanel	3 april 2025

Terugblik vorige visitatie

De opleiding is in mei 2019 bezocht door een visitatiepanel. Daarbij is een aantal aanbevelingen gedaan die hieronder (in cursief) zijn weergegeven. Per aanbeveling wordt verwoord hoe de opleiding hiermee om is gegaan.

Standaard 1

De opleiding kan de betekenis van waardenvolle professionaliteit in de ogen van het panel nog steviger betekenis geven en neerzetten.

Het panel heeft gezien dat de opleiding in haar visie op het beroep ervoor gekozen heeft om haar studenten op te leiden tot waarde(n)volle professionals. Via de leerlijn van de persoonlijke en professionele ontwikkeling wordt aandacht besteed aan het worden van zo'n normatieve professional. Er is aandacht voor ethiek en maatschappelijke betrokkenheid.

Het panel ziet ruimte voor de opleiding om in de leeruitkomsten nog steviger aan te haken op actuele ontwikkelingen, zoals aandacht voor multidisciplinair werken, ICT en internationalisering.

Het panel constateert dat de opleiding in het nieuwe curriculum aandacht besteedt aan multidisciplinaire samenwerking binnen de Hackathon die onderdeel is van de Legal Audit module in Almere. In de leeruitkomst Organiseren wordt aandacht besteed aan ICT en digitalisering. Binnen de juridische minor Data, Digitalisering en Recht wordt hierover kennis en inzicht verworven en is er aandacht voor de juridische gevolgen van AI. De opleiding kiest ervoor om internationalisering invulling te geven via het vak Internationaal en Europees recht, in de excursie die in die context wordt verzorgd en via het vak Engels. Het panel herkent deze aandacht en benoemt verderop in dit rapport kansen voor verdere ontwikkeling.

Standaard 2

Het panel beveelt de opleiding aan (vooral het curriculum in Zwolle) om de actualiteit meer leidend te laten zijn voor de inrichting van het onderwijs. Naast het experiment met de crossover, kan ook aan meer modernisering van het onderwijs (werkvormen) gedacht worden. Het nieuwe curriculum, de pilots en minoren zijn allemaal veelbelovend. Het panel beveelt daarom aan deze verder handen en voeten te geven in het nieuwe curriculum en vraagt daarbij aandacht voor meer innovatie (in de vormgeving van onderwijs en toetsvormen).

Het nieuwe curriculum is vrijwel geheel ingevoerd en laat modernisering in werkvormen en toetsvormen zien.

Mede gebaseerd op basis van feedback van werkveldvertegenwoordigers, beveelt het panel aan om te verkennen welke samenwerkingsmogelijkheden er zijn met de commerciële sector. Het geluid vanuit deze sector om met HBO-rechten samen te werken, is in de ogen van het panel vrij uniek. Daarom beveelt het panel de opleiding aan om hierin te investeren, wellicht via een minor.

De opleiding op zichzelf heeft de afgelopen periode van zes jaar diverse initiatieven genomen om samen te werken met de commerciële sector. Ook wordt er stage gelopen in de commerciële sector, bijvoorbeeld incassokantoren, deurwaarders of commerciële bedrijven. Zij zijn ook vertegenwoordigd in de werkveldadviescommissie. De commerciële afdeling van Windesheim (Levenslang Ontwikkelen) heeft het afgelopen jaar veel geïnvesteerd in de klantrelatie met het MKB. Dit is maar deels gelukt. De indruk ontstaat dat het MKB toch een voorkeur heeft voor andere aanbieders.

De opleiding kan verdere verbinding met het lectoraat Netwerken in een Circulaire Economie uitwerken, dan wel in overweging nemen een (associate) lector voor de juridische aspecten van netwerken in een circulaire economie aan te stellen.

Binnen Windesheim is het beleid om lectoraten te positioneren als opleidingsoverstijgende en multidisciplinaire onderzoeksgroepen. 'Eigen' (associate) lectoren zijn daarom niet aan de orde.

Er is samenwerking met diverse lectoren omdat veel lectoraten een juridische component kennen, zoals de lectoraten Digital Business & Society, Familiebedrijven en Urban Innovation.

De opleiding streeft ernaar de normatieve professionalisering meer te verweven met de bestaande vakken. Het panel herkent dat dit nog in een beginnend stadium is. Het panel onderschrijft dit streven en beveelt aan dit op te pakken en in te zetten op de docentprofessionalisering die hierbij hoort.

De opleiding heeft in studiejaar 24-25 een expertlijn Ethiek ontwikkeld waarbij in iedere periode Ethiek aan de orde komt. De lessen sluiten aan op de privaatrechtelijke en publiekrechtelijke stof in het desbetreffende cluster. Ditzelfde geldt voor de expertlijn voor persoonlijke en professionele ontwikkeling. Deze expertlijnen zullen de komende jaren verder aangescherpt worden, mede op basis van het nieuwe landelijke beroepsprofiel.

Beoordeling NVAO-standaarden

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleiding leidt studenten op tot hbo-juristen met een brede basis in de diverse rechtsgebieden. De beoogde leerresultaten sluiten aan bij het beroepsbeeld dat de opleiding opstelde en zijn gebaseerd op het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel (LBOP). De opleiding maakt gebruik van de vijf landelijke competenties. Deze competenties zijn vertaald naar vijf gelijknamige leeruitkomsten die gedurende de opleiding op drie beheersingsniveaus (basis, gevorderd en bachelor) aan bod komen. Ze voldoen aan het vereiste NLQF-6 niveau voor bacheloropleidingen en passen bij de Dublin Descriptoren. De opleiding kiest ervoor zich te profileren als opleiding voor de waarde(n)volle professional die in een veranderende wereld weloverwogen leert handelen op grond van een juridische analyse en dit zorgvuldig weet uit te dragen. Het panel is te spreken over de grote nadruk die de opleiding op dit uitdragen legt. Het panel vindt dat het waarde(n)volle aspect, in samenspraak met werkveld en lectoraten, versterkt kan worden.

Onderbouwing

Opleidingsprofiel

De opleiding is een brede opleiding binnen het juridische domein waarbinnen studenten worden opgeleid voor een breed scala aan functies in het juridisch werkveld. Het Landelijk Beroeps- en Opleidingsprofiel HBO - Rechten 2025 (LBOP) geldt als basis voor de opleiding. In dit document, dat in 2019 werd gepubliceerd, wordt een beroepsprofiel beschreven voor de hbo-jurist. Naar aanleiding daarvan is een set competenties geformuleerd die samen een opleidingsprofiel vormen. De competenties zijn analyseren, beslissen, adviseren, belangen behartigen en organiseren. Zeer binnenkort komt een nieuw landelijk profiel uit. Vanuit de opleiding werd een actieve bijdrage geleverd aan de totstandkoming van dit profiel. De opleiding is voornemens om de eigen profilering naar aanleiding daarvan aan te scherpen.

De opleiding kiest ervoor om in haar opleidingsvisie een eigen kleuring te geven aan het profiel dat in het LBOP wordt gegeven: *De opleiding HBO - Rechten van Windesheim leidt haar studenten op tot waarde(n)volle professionals die in een steeds veranderende wereld op grond van een juridische analyse weloverwogen kunnen handelen en het resultaat daarvan zorgvuldig kunnen uitdragen.* Met de nadruk op 'waarde(n)vol' streeft de opleiding ernaar studenten zowel vakkundig op te leiden als hen een professionele attitude bij te brengen. Met aandacht voor een 'steeds veranderende wereld' wordt gewerkt aan de zogenoemde T-shaped professional die niet alleen specialistische expertise heeft, maar ook breed is opgeleid. Daarbij wordt gedoeld op kennis en vaardigheden op het gebied van ICT, communicatie, bestuur en organisatie. Het 'weloverwogen handelen' doelt op de praktijkgerichtheid die wordt gecombineerd met een gedegen juridische analyse. Omdat taal een belangrijk instrument van de jurist is en het taalniveau van startende studenten over het algemeen aandacht behoeft, is 'zorgvuldig uitdragen' aan de visie van de opleiding toegevoegd. Het panel is van oordeel dat het normatieve aspect van het recht, ethiek en aandacht voor maatschappelijke thema's weliswaar aan bod komt in het onderwijs, maar nog wat minder geprofileerd is. Dit aspect, dat ook vanuit de instellingsbrede

doelstellingen van belang is, zou in samenspraak met werkveld en lectoraten concreter gemaakt kunnen worden.

Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten van de opleiding sluiten aan bij de landelijke beroepscompetenties zoals vastgelegd in het LBOP 2025. De opleiding is actief betrokken geweest bij het opstellen van dit profiel en de beroepscompetenties. Het LBOP beschrijft waaraan elke afgestudeerde van de HBO-rechtenopleidingen minimaal moet voldoen en formuleert daarbij de volgende set landelijke competenties:

- Rechtsvragen formuleren en beantwoorden, op basis van een analyse van de praktijk en juridisch relevante feiten en juridische bronnen (analyseren);
- Voor de praktijk bruikbare juridische adviezen geven op basis van een analyse (adviseren);
- Juridische belangen van anderen behartigen door rechtsbijstand te verlenen, te onderhandelen en te bemiddelen (belangen behartigen);
- De rechtspositie van een of enkele (rechts)personen vaststellen, verantwoorden en vastleggen, na het duiden en wegen van juridische argumenten en maatschappelijke factoren (beslissen);
- Organisatieprocessen efficiënt en effectief uitvoeren en regisseren in een juridische context, met aandacht voor legal tech, juridisch proces- en kwaliteitsmanagement, kennis- en informatiemanagement en innovatie (organiseren).

De opleiding vertaalde deze competenties naar vijf gelijknamige leeruitkomsten. De leeruitkomsten kennen drie beheersingsniveaus: basisniveau, gevorderd niveau en bachelor niveau. In de tekst van iedere leeruitkomst is via tekstkleur herkenbaar gemaakt wat 1) de activiteit is die studenten laten zien, 2) wat het onderwerp of subject van de leeruitkomst is, 3) welke voorwaarden aan de activiteit worden gesteld en 4) wanneer de leeruitkomst voldoet. In bijlage 3 bij deze rapportage is een overzicht opgenomen van de leeruitkomsten die in de opleiding worden gebruikt. De beoogde leerresultaten zijn gerelateerd aan de hbo-standaard en aan de Dublin descriptoren waardoor ze aantoonbaar voldoen aan het hbo-bachelorniveau NLQF-6 zoals beschreven in het Nederlands kwalificatieraamwerk.

Afstemmen beroepenveld

Een doel van de opleiding is dat studenten meteen na hun afstuderen inzetbaar zijn in de juridische werkpraktijk. Om die reden spreekt de opleiding regelmatig met betrokkenen vanuit het beroepenveld. Zowel in Almere als in Zwolle is een werkveldadviescommissie (WAC) ingesteld met leden die in de respectievelijke regio's actief zijn. In de WAC wordt van gedachten gewisseld over het curriculum en over de actualiteit. Keuzes die het onderwijsprogramma zullen wijzigen worden in de WAC besproken en van commentaar voorzien. Ook is er betrokkenheid van het werkveld bij de stagebegeleiding, de studentenrechtbank, via gastcolleges en bij het begeleiden van afstudeerders in de praktijk. Het panel vindt het nuttig en wenselijk dat beide opleidingslocaties contacten onderhouden met het eigen regionale werkveld, omdat studenten veelal in de nabije regio zoeken naar stage- en afstudeerplekken. Maar omdat beide locaties gezamenlijk één opleiding vormen en er bovendien steeds meer onderwijsinhoudelijke samenwerking plaatsvindt tussen de beide locaties, vindt het panel het belangrijk dat er ook een gezamenlijk werkveldoverleg wordt georganiseerd. Gedurende de visitatiedag werd duidelijk dat daarvoor reeds plannen zijn gemaakt. Het panel juicht deze ontwikkeling van harte toe.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De fysieke en digitale onderwijsleeromgeving op beide leslocaties is goed verzorgd, biedt studenten goede ondersteuning bij het leerproces en bevordert de studeerbaarheid van het programma voor alle studenten. De leeruitkomsten zijn vertaald naar leerdoelen die per eenheid van examinering (EvE) in studiegids en studiehandleidingen met studenten worden gedeeld. Met de nieuwe opzet van het clusteronderwijs is meer ruimte ontstaan om samen te leren en om kennis en vaardigheden op een integrale manier aan de orde te stellen via praktijkgerichte opdrachten. De opleiding handhaaft daarbij een goede vakinhoudelijke focus. Het panel vindt de manier waarop legal tech wordt geïnterpreteerd wel wat smal. In het nieuwe LBOP 2025 wordt nadrukkelijker dan voorheen aandacht besteed aan de toepassing van technologie in het recht. Dit biedt een uitgelezen kans om legal tech breder in het onderwijs in te bedden. Het panel geeft de opleiding als aanbeveling mee om te onderzoeken hoe de leeruitkomst Organiseren met het oog hierop vertaald kan worden naar leerdoelen.

Het onderwijs wordt verzorgd door een betrokken en deskundig team docenten. Zowel de vakinhoudelijke kennis als de begeleidingsvaardigheden van het team zijn in orde. Studenten waarderen de persoonlijke benadering en zijn over het algemeen te spreken over de informatievoorziening vanuit de opleiding, zowel vakinhoudelijk als ten aanzien van de mogelijkheden voor studieondersteuning.

Onderbouwing

Opzet van het programma

Het panel heeft kennisgenomen van zowel de oude als de vernieuwde opzet van het onderwijs. In beide gevallen stelt het panel vast dat er sprake is van een samenhangende onderwijsleeromgeving. In het 'oude' programma, dat alleen nog in het eerste jaar in Zwolle wordt gebruikt, wordt gewerkt met thematisch ingerichte leerlijnen, waarbij in afzonderlijke vakken gewerkt wordt aan de juridische kennisbasis, vaardigheden en attitude zoals in de LBOP is opgenomen. De leerlijnen van jaar één zijn: oriëntatie op het recht, recht van de overheid, recht van de burger, procesrecht. Het nieuwe curriculum is opgebouwd uit clusters waarbinnen Eenheden van Examinering (EvE) van minimaal 5 EC of een veelvoud daarvan worden aangeboden. Deze eenheden zijn, vergeleken met de 'oude' situatie, groter van omvang waardoor er binnen de eenheden meer gelegenheid is voor samen leren en voor samenhangende onderwijsactiviteiten waarin onderzoeksvaardigheden, taalvaardigheden en persoonlijke en professionele ontwikkeling (PPO) geïntegreerd zijn.

In het eerste jaar worden in ieder cluster drie eenheden van examinering aangeboden waarbinnen telkens één leeruitkomst centraal staat. In twee van de drie eenheden van een cluster gaat het primair over de juridische kennisbasis en de derde behelst een project met een praktijkgerichte insteek, waaraan groepsgewijs wordt gewerkt. Ook in het tweede studiejaar worden de juridisch inhoudelijke eenheden afgewisseld met praktijkgerichte opdrachten die grotendeels individueel afgerond moeten worden. De inhoud van de theoretische EvE bereiden

de studenten voor op het uitvoeren van de praktijkopdracht. In jaar drie gaan studenten een halfjaar op stage en volgen ze een minor van 30 EC. De opleiding biedt de mogelijkheid om een minor Praktijk te volgen waarmee de stageperiode met een halfjaar wordt verlengd. Gedurende het eerste semester van jaar vier verdiepen studenten zich in de privaatrechtelijke of publiekrechtelijke route en werken ze aan het realiseren van het eindniveau van de leeruitkomsten Beslissen, Belangen behartigen, Adviseren (Zwolle) respectievelijk Beslissen, Belangen behartigen, Organiseren (Almere). De tweede helft van jaar vier staat in het teken van de eindopdracht, waarin de leeruitkomsten Analyseren, Adviseren (Almere) respectievelijk Analyseren, Organiseren (Zwolle) worden beoordeeld op eindniveau.

Formatief handelen

De opleiding zet actief in op het zogenoemde formatief handelen. In eerste instantie was men beducht voor een eventueel negatief effect op het aanleren van de juridische kennisbasis. Positieve evaluaties vanuit een Almeerse pilot hebben ertoe geleid dat opleidingsbreed gekozen is voor de inzet van het formatief handelen. Met die keuze ontstaat de mogelijkheid om verschillende werkvormen toe te passen tijdens de lessen waardoor studenten actiever bezig zijn met de toepassing van kennis en waarbij docenten nauwgezetter kunnen volgen waar studenten zijn in hun ontwikkeling. Alle handelingen die studenten en docenten uitvoeren om het leren van studenten te bevorderen en die gebruikt kunnen worden om de ontwikkeling te monitoren, mogen opgevat worden als formatief handelen. Het panel is te spreken over de manier waarop de opleiding het formatief handelen heeft geïntroduceerd en hoe docenten worden gefaciliteerd bij het zorgvuldig toepassen van de daarbij horende uitgangspunten.

Inhoud van het programma - Kennis

Het panel vindt dat de kennisbasis, zoals verwoord in de landelijke BoKS, goed is verwerkt in het curriculum van de opleiding. Zoals hierboven al is genoemd, worden in de eerste twee jaar van het nieuwe programma per cluster vakinhoudelijke eenheden en eenheden met praktijkgerichte opdrachten gecombineerd. Via de beschikbaar gestelde studiehandleidingen, studiewijzers en ander onderwijsmateriaal, heeft het panel zich een positieve indruk kunnen vormen van de inhoud van deze Eenheden van Examinering en hoe de juridische kennisbasis daarin wordt onderwezen. De leeruitkomsten waarvan er telkens een per EvE centraal staat, zijn voorzien van vakinhoudelijk geladen rubrics. Het panel vernam van alumni dat ze met het genoten onderwijs goede inhoudelijke aansluiting hebben gevonden op het door hen gevolgde premaster-traject en de daarop aansluitende masteropleiding.

De kennis over en toepassing van legal tech vraagt om meer diepgang. In het programma wordt aandacht besteed aan de toepasbaarheid van databases en het gebruik van digitale hulpmiddelen. Wat het panel betreft is daarmee niet de diepgang bereikt die nodig is om uiteindelijk de kennis en vaardigheid omtrent de toepassing van technologie in het recht te bereiken, die in het nieuwe LBOP wordt bedoeld. De opleiding is voornemens de LU Organiseren in de toekomst te vertalen naar de LU Digitaliseren uit het nieuwe profiel. Het panel geeft de opleiding als aanbeveling mee om dat op korte termijn op te pakken en het te vertalen naar de leerdoelen voor de daarop van toepassing zijnde eenheden van examinering.

Inhoud van het programma - Beroepsvaardigheden

In het nieuwe onderwijs wordt in ieder cluster een EvE geprogrammeerd waarin een praktijkopdracht centraal staat. Deze praktijkopdracht houdt verband met de vakinhoud die in het cluster aan de orde is. Het panel vindt dat eerstejaars studenten in projecten zoals Klare Taal en het Juridisch Loket goed zicht krijgen op hoe het recht uitwerkt in de praktijk en welke invloed je

daarop kunt hebben door het zorgvuldig uit te leggen. In het verdere verloop van de studie leren studenten via projecten binnen de clusters om beroepsvaardigheden toe te passen in steeds complexere contexten met een steeds toenemende zelfstandigheid. In cluster zeven wordt in Almere bijvoorbeeld lesgegeven over omgevings- en vreemdelingenrecht. Tijdens de daarbij horende opdracht analyseren studenten een complexe omgevings- of vreemdelingenrechtelijke casus en stellen zij op basis daarvan een praktisch toepasbaar advies op dat ze op klantvriendelijke wijze met de cliënt communiceren. Daarmee werken studenten niet alleen aan hun adviesvaardigheden, maar ook aan hun schriftelijke taalvaardigheid.

Het panel is te spreken over de wijze waarop binnen de opleiding aandacht wordt besteed aan het bevorderen van taalvaardigheid. Het komt in projectopdrachten aan bod, zoals hierboven beschreven. Verder worden in de eerste twee jaren in ieder cluster verplicht taalvaardigheidscollages gegeven. Het gaat daarbij niet alleen om de spellingsregels, maar bijvoorbeeld ook over het onderscheid tussen hoofd- en bijzaken en begrijpend lezen in het algemeen. In de zogenoemde taalwerkplaats wordt op een gedifferentieerde manier ondersteuning geboden bij specifieke taalvaardigheidsvragen van studenten. Studenten bepalen zelf welk leerdoel ze in de taalwerkplaats willen oefenen. Ook zijn er spreekuren voor studenten die ondanks dit taalonderwijs extra ondersteuning op het gebied van taal nodig hebben. Uit de gesprekken met het werkveld heeft het panel geconstateerd dat ook binnen stage- en afstudeerorganisaties en -bedrijven veel aandacht is voor taalgebruik en taalbeheersing. Wat het panel betreft doet de opleiding er goed aan dat expliciet te maken door er ook in de werkveldadviescommissies aandacht voor te hebben en die wederzijdse inspanning te benoemen.

Onderzoeksvaardigheden

Het kunnen maken van een gedegen juridische analyse vormt een belangrijk onderdeel van het onderwijsprogramma. Analyseren gaat immers vooraf aan de toepassing van alle andere beroepscompetenties. Door het methodisch en systematisch analyseren ontwikkelen studenten hun onderzoekend vermogen, dat ze nodig hebben om uiteindelijk op bachelorniveau te kunnen opereren. Het panel vindt dat de onderzoeksvaardigheden op alle beheersingsniveaus goed zijn ingebed in het onderwijsprogramma.

Flexibilisering

Het formuleren van leeruitkomsten suggereert de mogelijkheid tot leerwegonafhankelijk studeren. Dat dit zo is bewijst het feit dat de beide opleidingslocaties met gebruikmaking van dezelfde leeruitkomsten elk hun eigen leerweg hebben ontwikkeld. De opleiding heeft de wens om een stap verder te gaan in de flexibilisering bijvoorbeeld door met praktijkervaring of elders verworven competenties de leeruitkomsten aan te kunnen laten tonen. Binnen Windesheim wordt al langer ingezet op de zogenaamde 'eigen leerroute' die persoonlijk, uitdagend en flexibel is en die recht doet aan verschillen tussen studenten. In de praktijk komt een dergelijke 'eigen leerroute' niet zo vaak voor. Toch is ook binnen de opleiding HBO - Rechten het uitgangspunt dat met studenten wordt meegedacht, zodat individuele opleidingswensen mogen afwijken van het reguliere onderwijsprogramma. In de Onderwijs- en examenregeling (instellingsdeel) wordt weergegeven voor welke EvE men met behulp van elders verworven competenties de leeruitkomst kan aantonen en hoe het daarbij behorende beoordelingsproces verloopt.

Instroom, uitval, doorstroom

De opleiding hanteert geen aanvullende opleidingseisen. Studenten met een havo-diploma, vwo-diploma, mbo-4-diploma worden toegelaten. Dat geldt ook voor studenten die succesvol een 21+-

toets hebben afgelegd. De instroom in Zwolle neemt de afgelopen drie jaren enigszins toe (2022: 239, 2023: 250, 2024: 270). In Almere loopt het wat terug (2022: 147; 2023: 138; 2024: 123). De uitval na het eerste studiejaar daalt in Zwolle al een aantal jaren. Dit houdt mogelijk verband met het al een aantal jaren niet meer toepassen van een bindend studieadvies. In Almere was vorig jaar een flinke stijging te zien in het aantal uitvallers (van 37% naar 54%). Deels werd dat veroorzaakt door studenten die na de propedeuse toch de overstap naar de universiteit maken, maar een andere verklaring kan zijn dat studenten last hebben van de grotere omvang van de nieuwe eenheden van examinering die in Almere in 2024-2025 zijn geïntroduceerd. De opleiding houdt de ontwikkeling in de gaten en gedurende het huidige studiejaar lijkt de uitval al veel minder te zijn dan vorig jaar rond deze tijd.

Vorig jaar werd, nadat dit in Zwolle al eerder was gebeurd, ook in Almere het bindende studieadvies afgeschaft. Vanaf nu geldt binnen de hele opleiding een doorstroomnorm van 50 EC. Dat betekent dat studenten met minder dan 50 EC onder voorwaarden mogen doorstromen naar de hoofdfase. De opleiding geeft aan dat dit past bij de uitgangspunten van toegankelijk onderwijs. Daarbij is de ervaring in Zwolle dat studenten die te weinig punten halen uiteindelijk wel hun conclusie trekken en de opleiding verlaten. Te allen tijde geldt dat langstudeerders actief gevolgd en persoonlijk begeleid worden.

Begeleiding

Het panel is te spreken over de manier waarop de opleiding de begeleiding van studenten heeft georganiseerd. Ondanks de omvang van de opleiding is er via de studentbegeleiders aandacht voor individuele studenten en voor hun persoonlijke situatie. Bij de start van de opleiding worden alle studenten in een stamgroep (of leerteam) ingedeeld. Bij de samenstelling hiervan wordt o.a. gekeken naar vooropleiding, leeftijd en geslacht van de studenten. Twee stamgroepen vormen een klas waarmee het grootste deel van het onderwijs in de eerste twee studiejaren wordt gevolgd. Iedere stamgroep heeft een studentbegeleider die gedurende de hele studie aan de stamgroep verbonden blijft. In Almere neemt de praktijkbegeleider na het tweede jaar de rol van de studiebegeleider over. Naast de studiebegeleiders zijn er ook studentcoaches actief. Dit zijn ouderejaarsstudenten die de eerstejaars helpen om hun weg te vinden binnen de hogeschool. Naast de formele studentbegeleiding organiseert de opleiding ook klasoverstijgende events, zoals het Netwerkfestival, Student Meets Professional, introductieweken en de jaarafsluiting.

Ten aanzien van de begeleiding van studenten met een functiebeperking kan de opleiding gebruik maken van een groot generiek aanbod dat via het Student Support Centrum van Windesheim beschikbaar wordt gesteld. Studenten kunnen hier rechtstreeks gebruik van maken of via bemiddeling door de studiebegeleiders. Ook is er in Zwolle een aantal zogenoemde casemanagers werkzaam die studenten met een functiebeperking actief begeleiden en nagaan of zij alle ondersteuning krijgen die nodig is om te kunnen functioneren binnen de studie. In Almere is de opzet net even anders. Behalve de studiebegeleiders beschikt de locatie Almere over een student counselor die dichtbij studenten staat en hen actief opzoekt. De counselor heeft bijzondere aandacht voor studenten eerstegeneratiestudenten.

Informatievoorziening

Studenten zijn over het algemeen tevreden over de informatievoorziening binnen de opleiding. Er is een opleidingsite waar algemene informatie wordt gedeeld. Brightspace is de centrale plek voor onderwijsinformatie. De tweedejaarsstudenten in Zwolle volgden in hun eerste jaar nog het oude onderwijs en worden nu per periode uitgebreid meegenomen in het vernieuwde onderwijs en de daarbij horende toetsing. Over het algemeen zijn ze content met de wijze waarop ze

worden geïnformeerd en voorbereid op wat komen gaat. De periode-kick off is verhelderend en behulpzaam voor het eigen leerproces. Een student vertelde tijdens de visitatiedag dat ze die bijeenkomst had gemist en daarom niet goed wist wat het nieuwe onderwijs precies zou gaan inhouden. Het advies is dan ook om de informatie die op deze bijeenkomsten wordt gedeeld beschikbaar te houden voor studenten die om welke reden dan ook niet bij de kick-off aanwezig konden zijn.

Docenten

De opleiding wordt in Zwolle verzorgd door een team van zesendertig docenten (30,9 fte) waarvan iedereen universitair geschoold is en het merendeel in de rechtsgeleerdheid. Vrijwel iedereen beschikt over de basiskwalificatie didactische bekwaamheid (BDB) of is bezig deze te verkrijgen. Op twee na beschikken alle docenten over de Basiskwalificatie Examinering (BKE) en een enkeling ook over de senior kwalificatie (SKE). Het team in Almere bestaat uit zestien docenten (13,3fte) waarvan iedereen universitair geschoold is en op één na allemaal in de rechtsgeleerdheid. Vrijwel iedereen beschikt over de BDB en iedereen is BKE-gecertificeerd. Twee collega's beschikken over de SKE. In beide teams is een breed scala aan specialisaties zichtbaar: privaatrecht en publiekrecht, ICT-recht, privacyrecht, vermogensrecht, strafrecht, insolventierecht, arbeidsrecht, mediation, ethiek en rechtsfilosofie. Het panel heeft uit de gesprekken en uit de aangeleverde documentatie opgemaakt dat de teams juridisch inhoudelijk en didactisch kundig zijn. Studenten zijn positief over zowel de professionele (juridisch inhoudelijke) kwaliteiten van hun docenten als over de persoonlijke en didactische kwaliteiten. Tijdens de gesprekken maakte het panel kennis met gedreven teams die staan voor hun zaak en trots zijn op de sfeer en het aangeboden onderwijs binnen de beide locaties van de opleiding.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. De eisen die bij de toetsing aan studenten worden gesteld zijn helder en worden goed met hen gecommuniceerd. De borging van de kwaliteit van de toetsing wordt uitgevoerd door betrokken en deskundige examencommissies die daarbij afstemmen met de toetscommissies. Het panel waardeert het hoe de opleiding het analytisch en holistisch beoordelen combineert en dit afstemt op de aard van het geleerde.

In de beoordelingsformulieren wordt gebruik gemaakt van een rubric, waarin beoordelaars de van toepassing zijnde optie kunnen aanvinken. Het panel vindt dat in alle gevallen, naast deze algemene onderbouwing van het oordeel, een individueel navolgbare toelichting verschaft moet worden.

Het panel juicht het toetsen aan de hand van beroepsproducten toe. Aangezien die beroepsproducten voor een opdrachtgever worden gemaakt, vindt het panel het belangrijk om het advies van die opdrachtgever te betrekken bij de beoordeling. Daarom doet het panel de aanbeveling om de bedrijfsbegeleiders voorafgaand aan de beoordeling van het afstudeerwerk niet alleen te vragen naar het functioneren van de student maar ook naar hun adviserende oordeel over de beroepsproducten. Wat betreft de toetsing van het eindniveau doet het panel de aanbeveling om de Zwolse toetsing van het eindniveau te modelleren naar het Almeerse voorbeeld of ten minste de huidige manier waarop leeruitkomsten in cluster 12 worden beoordeeld te herzien.

Onderbouwing

Toetsbeleid en/of -systeem

De opleiding sluit zich wat betreft het toetsbeleid aan bij de uitgangspunten die instellingsbreed zijn verwoord in het instellingsplan van de hogeschool. Daaruit komt naar voren dat toetsen de basis vormen voor diploma's die op de juiste gronden zijn afgegeven en dat ze een realistisch beeld moeten geven van opleiding en toekomstig beroep. Verder dragen toetsen bij aan het leren door studenten en helpt het hen om zichzelf te ontwikkelen. Binnen Windesheim wordt toetsbeleid op het niveau van een domein bepaald. Dat betekent dat men zich in Zwolle heeft gecommitteerd aan het toetsbeleid dat geldt voor de opleidingen in het domein BMR en in Almere aan het toetsbeleid dat geldt voor de opleidingsgroepen BMLF. In beide gevallen sluit het toetsbeleid aan bij de geldende wet- en regelgeving en bij de richtlijnen die via de OER en in het instellingsbeleid zijn vastgelegd. Het panel adviseert de opleiding om na te denken over een gezamenlijk toetsbeleid waarmee een soepeler op elkaar afgestemde taal en praktijk ontstaat als het gaat om toetsen en beoordelen.

Toetsuitvoering

De opleiding kent de volgende toetsvormen die ook in combinatie worden aangeboden: toets met open en gesloten vragen, een productopdracht, een vaardigheidsopdracht of een mondelinge toets. Bij het toetsen wordt analytisch en holistisch beoordelen gecombineerd. Bij analytisch beoordelen gaat het om de vraag of studenten zich bepaalde bekwaamheden (kennis, vaardigheden, beroepstaken) hebben eigen gemaakt. Bij de holistische beoordeling wil de opleiding onderzoeken of die bekwaamheden een samenhangend geheel vormen. Per toets is een toetsvorm gekozen en bepaald welke methode van beoordelen wordt gebruikt. Holistisch te

beoordelen beroepsproducten worden passender gevonden bij de toetsing van meer complexe en zelfstandig uitgevoerde leeruitkomsten. In de competentie- en leeruitkomstenmatrix heeft de opleiding inzichtelijk gemaakt wat de relatie is tussen de toetsen en de leeruitkomsten en landelijke competenties. Telkens is weergegeven op welk van de drie niveaus een leeruitkomst aangetoond dient te worden.

Het panel heeft inzage gekregen in een aantal toetsopdrachten, beoordelingsformulieren en toetsproducten uit de eerste drie studiejaar van zowel Zwolle als Almere. Deze informatie geeft een goed beeld van de toetsing binnen de opleiding en kan als volgt worden geïllustreerd: in het tweede cluster van jaar één wordt algemeen bestuursrecht en straf(proces)recht via een schriftelijk tentamen getoetst en tonen studenten in het bijbehorende project Klare Taal aan hoe ze de opgedane kennis toepassen op een eenvoudige casus. Ze leggen een bestaande beschikking of vonnis voor aan enkele burgers, waarna ze de juridische tekst in beter begrijpelijke taal herformuleren. In cluster zes van jaar twee wordt een schriftelijk tentamen socialezekerheidsrecht, arbeidsrecht en ondernemingsrecht gecombineerd met het schrijven van een memo over een specifieke casus vanuit de rol van een arbeidsjurist. In cluster negen, de derdejaarsstage, werken studenten aan een stageportfolio. In het portfolio verzamelen studenten beroepsproducten waarmee ze ten minste drie leeruitkomsten op gevorderd niveau aantonen.

Het panel waardeert de wijze van toetsuitvoering. Het holistische toetsen en het gebruik maken van praktijkopdrachten en beroepsproducten past bij de keuze om meer geïntegreerd onderwijs aan te bieden. Tegelijkertijd biedt het mogelijkheden om via analytisch toetsen de noodzakelijke juridische kennisbasis te kunnen blijven beoordelen. Het panel adviseert om de criteria die gelden voor het aantal taalfouten per pagina nog eens tegen het licht te houden. Bij het bestuderen van de eindwerken kwam het panel regelmatig meer taalfouten tegen dan volgens de geldende criteria is toegestaan.

Externe beoordelaars

Uit de ZER heeft het panel begrepen dat in Almere gebruik wordt gemaakt van externe werkveldprofessionals als tweede beoordelaar van de eindopdracht. De opleiding laat zien hier zorgvuldig mee om te gaan en erop toe te zien dat de beoordeling voldoet aan de kwaliteitseisen die de opleiding stelt. Dat gebeurt door de beoordeling van deze beoordelaar te laten verifiëren en fiatteren door de opleidingscoördinator. Het panel vindt de betrokkenheid die het werkveld hiermee bij het afstuderen toont waardevol. Zeker nu de beoordeling van de leeruitkomsten veelal gebeurt aan de hand van beroepsproducten. Het panel doet de aanbeveling om – zeker in gevallen waarbij geen externe beoordelaar betrokken is – de opdrachtgevers c.q. bedrijfsbegeleiders van de afstudeeropdrachten niet alleen te vragen naar hun mening over houdingsaspecten van de afstudeerkandidaat, maar hen ook een adviserende rol te geven bij de beoordeling van vorm en inhoud van de opgeleverde beroepsproducten. Het is vervolgens aan de beide examinatoren om deze inbreng mee te wegen bij de holistische beoordeling van de eindopdracht en andere opdrachten waarmee studenten hun eindniveau aantonen.

Toetsing van het afstuderen

Bij het afstuderen wordt gewerkt met beroepsproducten. In alle gevallen wordt de beoordeling van de beroepsproducten uitgevoerd met behulp van rubrics die zijn gebaseerd op de leeruitkomsten. Twee examinatoren beoordelen daarmee onafhankelijk van elkaar het studentenwerk. Het gemiddelde cijfer van de beide beoordelingen wordt aan de afstudeerkandidaat toegekend. Als het verschil tussen beide beoordelingen meer dan een punt is

of een van beiden vindt het geleverde werk onvoldoende, dan wordt een derde examinerator aangewezen wiens beoordeling bindend zal zijn.

Toetsing van het afstuderen (bachelorjaar) - Almere

In Almere (zie figuur 1 voor een overzicht) is gekozen voor een opzet die voor alle studenten gelijk is. Het eerste halfjaar zijn drie modules geprogrammeerd waarin telkens een leeruitkomst centraal staat. Achtereenvolgens zijn dit: Legal Audit, Privaat- of Publiekrecht en Studentenrechtbank. In de Eindopdracht in het tweede halfjaar worden de leeruitkomsten Analyseren en Adviseren gecombineerd getoetst.

In cluster 12 werken studenten zelfstandig in de praktijk. Het panel is te spreken over de wijze waarop de eindniveauclusters in Almere zijn vormgegeven en over de weloverwogen inhoud van dit studieprogramma. De manier waarop de twee leeruitkomsten in cluster 12 worden gecombineerd vindt het panel waardevol, omdat analyseren uiteindelijk het beste tot zijn recht komt in combinatie met een andere competentie.

Semester 1			Semester 2		
Module	Leeruitkomst	EC's	Module	Leeruitkomst	EC's
Legal Audit	Organiseren	5 EC's	Eindopdracht	Analyseren Adviseren	30 EC's
Publiekrecht/ Privaatrecht	Beslissen	10 EC's			
Studenten- rechtbank	Belangen behartigen	15 EC's			

Figuur 1 - overzicht van jaar 4 in Almere (bron: ZER)

Toetsing van het afstuderen (bachelorjaar) - Zwolle

In Zwolle is er meer variatie in de wijze waarop de leeruitkomsten op eindniveau worden getoetst. Het eerste halfjaar van jaar vier (cluster 11) is in Zwolle voor alle studenten gelijk. Voorafgaand aan het vierde jaar kiezen studenten of ze in cluster 11 een privaatrechtelijke of een publiekrechtelijke insteek willen volgen. In beide gevallen werken studenten aan twee casussen ('simulaties') waarin ze als juridisch adviseur werken en aan één casus voor mediation. In die context tonen ze de leeruitkomsten adviseren, belangen behartigen en beslissen aan. Hoewel de leeruitkomst Analyseren in dit cluster niet wordt beoordeeld, maken studenten in de praktijk wel gebruik van de kennis en vaardigheden die daarbij horen en voeren ze analyses uit met het oog op de andere, te beoordelen, leeruitkomsten.

Semester 1			Semester 2		
Module	Leeruitkomst	EC's	Module	Leeruitkomst	EC's
De juridische professional aan het werk	Adviseren	10	Eindopdracht beroepspro- ducten	Analyseren Organiseren	20
	Belangen behartigen in en buiten rechte	15	Twee keuze- vakken	Analyseren van een rechtsgebied	10
	Beslissen	5	Eindopdracht onderzoek	Analyseren Organiseren Adviseren	30

Figuur 2 - overzicht van jaar 4 in Zwolle (Bron: ZER)

In de tweede helft van het vierde jaar (de eindopdracht) werken studenten in een afstudeerorganisatie aan een praktijkopdracht, waarmee ze aantonen dat ze in een praktijksituatie op bachelorniveau beroepstaken kunnen uitvoeren.

Het panel vindt dat de Zwolse opzet van cluster 12, zoals die nu is, studenten niet altijd lijkt uit te dagen. Beiden leeruitkomsten staan in de huidige opzet te veel op zichzelf. Bij Analyseren werken studenten een aantal onderzoeksvragen uit en bij Organiseren een aantal procesverbeteringen. Het panel deed ten aanzien van Organiseren een aanbeveling onder standaard 2 en verwacht dat de kwaliteit van de realisatie van deze leeruitkomst naar aanleiding daarvan verbeteren zal. De realisatie van Analyseren zou beter uit de verf komen als deze gecombineerd uitgevoerd wordt, bijvoorbeeld met Adviseren. Dat gebeurt wel in Almere en overigens ook binnen het Zwolse cluster 11. Het panel doet de aanbeveling om de Zwolse toetsing van het eindniveau te modelleren naar het Almeerse voorbeeld of ten minste de huidige opzet grondig te herzien. Het panel geeft hierbij in overweging om, aangezien Analyseren uiteindelijk bij alle beroepsproducten gebeuren moet, studenten zelf te laten bepalen met welke andere leeruitkomst zij de leeruitkomst Analyseren ter beoordeling zouden willen voorleggen.

Borging van kwaliteit van toetsen en beoordelen

Het panel constateert dat de examencommissies, toetscommissies en opleidingscommissies elk met hun eigen rol en op hun eigen locatie goed in positie zijn om de kwaliteit van toetsing en beoordelen te realiseren dan wel te borgen. De diverse rollen zijn helder en er wordt actief invulling aan gegeven.

De afstemming tussen de beide examencommissies wordt geborgd. In het studiejaar 2020-2021 werd door de onderwijsdirecteuren besloten om voor studies die op twee locaties worden aangeboden (zoals HBO - Rechten) een gemeenschappelijke examencommissie in te stellen. Dit werd de examencommissie voor Human Resources Management en HBO - Rechten die in Zwolle opereert. Deze gemeenschappelijke examencommissie verleent ieder jaar opnieuw een mandaat aan de Almeerse examencommissie van de onderwijsgroepen Business, Management, Law , Entrepreneurship & Finance ('de business school'). Om onderlinge afstemming te waarborgen vindt iedere maand overleg plaats tussen de voorzitters van deze examencommissies en de andere examencommissies van opleidingen in het business-domein. Ook is er periodiek overleg tussen de voorzitters van de toetscommissies die aan deze examencommissies zijn gelieerd. Jaarlijks aan het begin van het studiejaar bespreken de examencommissies hun gemeenschappelijke huishoudelijk reglement en wordt het aan hen verstrekte mandaat herbevestigd.

De examencommissies onderzoeken jaarlijks de kwaliteit van het afstudeerwerk door een steekproef te nemen en de resultaten daarvan te bespreken met de opleiding. Ook is er jaarlijks het curriculumgesprek dat volgens een vaste vragenlijst wordt gevoerd om de onderwijsvernieuwing, de competentie/Leeruitkomsten-matrix en toetsplannen te borgen. Andere thema's die de examencommissie met de opleiding bespreekt zijn de navolgbaarheid van de onderbouwing bij mondelinge assessments, waarbij de examencommissie graag zou zien dat er opnames van gemaakt gaan worden. Ook komt het gebruik van generatieve AI ter sprake in het overleg met de opleiding. Voor de examencommissie is het vooral van belang dat er duidelijke randvoorwaarden worden bepaald en dat studenten getraind worden in het gebruik van GenAI. Het panel waardeert deze pro-actieve werkwijze van de examencommissie.

De toetscommissies buigen zich over de overige toetsing en evalueren in opdracht van hun examencommissie de kwaliteit ervan. De toetscommissie telt zich nadrukkelijk op als critical

friend en bespreekt de steekproefsgewijs opgehaalde bevindingen actief met de betrokken docenten en examinatoren. Ook zijn ze, op aanvraag, betrokken bij de kalibraties binnen en tussen de docententeams op beide locaties.

Beide locaties beschikken over een opleidingscommissie. In Almere gezamenlijk met Finance & Control, Ad Finance en Ad Ondernemen. In Zwolle opereert de OC op zichzelf. De beide opleidingsmanagers hebben goed contact met hun OC en stellen die in staat om de wettelijke rechten uit te oefenen.

Het panel heeft geconstateerd dat er regelmatig wordt gekalibreerd als het om de beoordeling van het eindniveau van de beroepsproducten gaat, zowel binnen het eigen team als met het team van de andere locatie en met collega's van andere hogescholen. Ook heeft er teamscholing plaatsgevonden met het oog op de feedbackvaardigheid bij concept-beroepsproducten. Deze handelingswijze versterkt de validiteit van de beoordeling en het panel vindt dat een goede zaak. Wat betreft de navolgbaarheid van de individuele beoordelingen ziet het panel mogelijkheden tot verbetering. Het panel constateert dat bij de beoordeling van het eindwerk primair gewerkt wordt met de categorieën uit de rubric en dat een individuele motivering van die keuze niet in alle gevallen wordt meegegeven. Wat het panel betreft volstaat de algemene tekst van de rubric niet als motivering voor de individuele beoordeling van de student. De aanbeveling daarbij is om voor individuele studenten altijd individueel te motiveren waarom de beoordeling is zoals ze is.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het panel is op basis van de toetsing van het bachelorniveau, de eindwerken en het functioneren van afgestudeerden in de praktijk en in vervolgstudie van oordeel dat de opleiding de beoogde leerresultaten realiseert. Alumni en werkveldvertegenwoordigers zijn in het algemeen positief over de kwaliteit van het onderwijs dat wordt aangeboden en over de juridische kennisbasis van afgestudeerden in het bijzonder.

Onderbouwing

Opzet van het afstuderen - Almere

In Almere is gekozen voor een opzet die voor alle studenten gelijk is. Het eerste halfjaar zijn drie modules geprogrammeerd waarin telkens een leerniveau centraal staat. Achtereenvolgens zijn dit: Legal Audit, Privaat- of Publiekrecht en Studentenrechtbank. In cluster 12 werken studenten zelfstandig in de praktijk aan hun eindopdracht. Het panel is te spreken over de wijze waarop de eindniveauclusters in Almere zijn vormgegeven en over de weloverwogen inhoud van dit studieprogramma. In de module Legal Audit wordt met behulp van de ontwerpprincipes van Legal Design Thinking gewerkt aan de oplossing van een concreet praktijkvraagstuk. Een praktijkvraag komt voort uit de driedaagse interdisciplinaire hackathon die in Almere wordt georganiseerd met diverse andere opleidingen. De studenten HBO - Rechten definiëren tijdens de hackathon een juridisch vraagstuk dat ze van een oplossing voorzien met gebruikmaking van een Service-en organisatietabel (SODT). Ook in de module Privaat- of Publiekrecht staat het werken aan beroepsproducten centraal. Studenten die kozen voor privaatrecht verdiepen zich met het oog op insolventierecht in de rol van schuldhulpverlener en curator. Vanuit beide posities worden beroepsproducten opgesteld, zoals het aansprakelijk stellen van een bestuurder in het kader van een faillissement of het opstellen van een advies in het kader van de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp). Bij publiekrecht staan openbareorderecht en toeslagenrecht centraal. Studenten werken een memo aan de Burgemeester uit met het oog op de openbare orde en ook een memo en een besluit inzake het al dan niet toekennen van een toeslag. In een kort filmpje leggen studenten vervolgens de beslissing in begrijpelijke taal uit. In de studentenrechtbank vindt een simulatie plaats van een gerechtelijke procedure. Afhankelijk van de keuze van de studenten betreft het een privaatrechtelijke of een publiekrechtelijke casus. Studenten starten met een juridische analyse, waarna ze – in het kader van mediation – een adviesgesprek uitwerken én uitvoeren. Voor dezelfde casus wordt vervolgens een pleitnota gemaakt en een zitting gevoerd. Het laatste halfjaar van de studie werken studenten in de praktijk van hun afstudeerorganisatie aan een concrete praktijkopdracht, waarbij zij een juridische analyse maken en een advies op basis van deze analyse formuleren.

Opzet van het afstuderen - Zwolle

Het eerste halfjaar van jaar vier (cluster 11) is in Zwolle voor alle studenten gelijk. Dit cluster 'de juridische professional aan het werk' vormt samen met cluster 12 het zogenaamde bachelorjaar van de opleiding, het jaar waarin studenten hun bachelorniveau aantonen. Voorafgaand aan het vierde jaar kozen studenten of ze in cluster 11 een privaatrechtelijke of een publiekrechtelijke insteek willen volgen. In beide gevallen werken studenten aan twee casussen ('simulaties')

waarin ze als juridisch adviseur werkzaam zijn en aan één casus voor mediation. Studenten analyseren dus twee casussen, voeren adviesgesprekken met cliënten en schrijven voor iedere casus een adviesbrief. Voor diezelfde casussen worden ook de belangen van een cliënt in rechte behartigd. Dat wil zeggen dat studenten processtukken opmaken en optreden in een (hoor)zitting. Voor de mediation (belangen behartigen buiten rechte) krijgen zij een nieuwe casus voorgelegd. In die casus treden studenten op als mediator voor hun cliënt en later ook als onderhandelaar namens die cliënt. Verder maken studenten een juridische analyse waarna ze een besluit of beslissing nemen, die zij vervolgens toelichten. Alle beroepsproducten worden in een portfolio verzameld en in het kader van de module 'De juridische professional aan het werk' beoordeeld. In de tweede helft van het vierde jaar (de eindopdracht) werken studenten in een afstudeerorganisatie aan een praktijkopdracht, waarmee ze aantonen dat ze in een praktijksituatie op bachelorniveau beroepstaken kunnen uitvoeren. Studenten kunnen kiezen uit twee varianten van de eindopdracht. Voor de ene variant maken studenten een plan van aanpak (pva), waarin ze benoemen welke beroepstaak of -taken ze van plan zijn uit te gaan voeren en welke beroepsproducten zij gaan maken. Ook beschrijven ze welke leeruitkomst ze met die beroepsproducten willen gaan aantonen en volgens welke planning dat moet gaan gebeuren. Bij het portfolio wordt ook de feedback van de bedrijfsbegeleider op het functioneren van de afstudeerkandidaat gevoegd. Dit vormt een advies aan de examinatoren. Studenten die de ene variant kiezen, volgen verplicht nog twee verdiepende keuzevakken. Men kan kiezen uit aansprakelijkheidsrecht, insolventierecht, recht en technologie, aanbestedingsrecht, huwelijksvermogensrecht, erfrecht en internationaal recht. De tweede variant van de eindopdracht behelst het maken van een onderzoeksplan en een portfolio. In het onderzoeksplan beschrijven studenten wat ze gaan onderzoeken, waarom ze dat gaan doen en hoe precies. Ze stellen een probleemomschrijving op en een onderzoeksvraag. In de onderzoeksopzet geven zij aan hoe het onderzoek zal worden uitgevoerd, welke bronnen zij gaan gebruiken en met welke onderzoeksmethoden zij gaan werken. Ook voor deze variant wordt een portfolio gemaakt waarin zij de leeruitkomsten verantwoorden en het onderzoeksrapport als beroepsproduct opvoeren.

Producten van afgestudeerden

Het panel heeft van vijftien studenten producten op eindniveau bestudeerd. Vijf studenten studeerden af in Almere de overige tien in Zwolle. Het panel bestudeerde van alle studenten de eindopdracht (cluster 12). In eerste instantie ontving het panel van drie studenten het gehele dossier van jaar vier (cluster 11 en 12), zodat het panel zich een beeld kon vormen van alle leerresultaten behorende bij het gerealiseerde bachelorniveau. Naar aanleiding van de beoordeling van de eindopdrachten heeft het panel van drie extra studenten module 11 opgevraagd (in totaal zag het panel dus van zes studenten de beide clusters). Mede op basis van die aanvullende documentatie heeft het panel vastgesteld dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd. Het panel is van oordeel dat het eindwerk past bij het bachelorniveau en bij het brede beroepsbeeld van de startende hbo-jurist.

Tot studiejaar 2023-2024 merkte de opleiding (wat Almere betreft) alleen cluster 12 aan als eindwerk. Voor Zwolse én Almeerse studenten die in studiejaar 2023-2024 met hun opleiding zijn gestart geldt dat alle toetsing uit hun vierde studiejaar ook formeel als eindwerk zal worden aangemerkt. Het panel juicht deze keuze van harte toe, omdat op die manier de volle breedte van het niveau van de startende professional in beeld wordt gebracht.

Inhoudelijk laten de afstudeerproducten een breed en actueel beeld van het juridische werkveld zien. Een student studeerde af met een afstudeeronderzoek waarin de huidige asielopvang en de

totstandkoming ervan aan de wet- en regelgeving werd getoetst. Een andere student studeerde af bij een letselschadebedrijf en schreef onder andere een verweer dat betrekking heeft op een cliënt die letsel opliep aan het gezicht doordat hij per ongeluk op een betonhark is gaan staan die verkeerd was neergelegd. De vraag die werd onderzocht is of het bedrijf aansprakelijk gesteld kan worden voor het arbeidsongeval. Een derde student deed een afstudeeronderzoek naar de juridische mogelijkheden voor het vergroten van mediation als alternatieve geschillenbeslechtingsmethode bij het cluster Handel en Kanton van de rechtbank Leeuwarden. Een andere student studeerde af bij een arbodienstverlener met een onderzoek naar de vraag hoe het bedrijf kan voldoen aan de van toepassing zijnde privacy-regels.

Functioneren van afgestudeerden

Zowel de alumni als de vertegenwoordigers van het werkveld waar het panel mee heeft gesproken zijn tevreden over het niveau waarop de opleiding haar studenten aflevert. De kennisbasis is op orde en studenten worden goed voorbereid op zelfstandig werken. Ook de uitwerking van de nadruk op taakvaardigheid wordt gewaardeerd door het werkveld. Het panel sprak alumni die doorstroomden naar de universiteit en deze aansluiting als soepel hebben ervaren. Vanuit de werkveldvertegenwoordiging vernam het panel dat de startende professionals die bij Windesheim afstudeerden goed mee kunnen komen in het arbeidsproces. Ook de enquêtes onder alumni (HBO Monitor) wijzen erop dat de meeste respondenten tevreden zijn over hun opleiding en dat het opleidingsniveau aansluit bij het niveau waarop men werkzaam is.

Eindoordeel over de opleiding

	Bachelor HBO - Rechten
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis hiervan beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding HBO - Rechten van Hogeschool Windesheim als **positief**.

Aanbevelingen

Standaard 2

De kennis over en toepassing van legal tech vraagt om meer diepgang. Het panel geeft de opleiding als aanbeveling mee om te onderzoeken hoe de leeruitkomst Organiseren met het oog hierop vertaald kan worden naar leerdoelen voor de daarop van toepassing zijnde eenheden van examinering.

Standaard 3

In de beoordelingsformulieren wordt gebruik gemaakt van een rubric, waarin beoordelaars de van toepassing zijnde optie kunnen aanvinken. Het panel zag beoordelingen waarbij motivering van de beoordeling ontbrak. Het panel vindt dat in alle gevallen, naast deze algemene onderbouwing van het oordeel, een individueel navolgbare toelichting verschaft moet worden.

Het panel doet de aanbeveling om de bedrijfsbegeleiders voorafgaand aan de beoordeling van het afstudeerwerk niet alleen te vragen naar feedback op het functioneren van de student maar ook naar hun adviserende oordeel over de beroepsproducten.

Wat betreft de toetsing van het eindniveau doet het panel de aanbeveling om de Zwolse toetsing van het eindniveau te modelleren naar het Almeerse voorbeeld of ten minste de huidige manier waarop leeruitkomsten in cluster 12 worden beoordeeld te herzien.

Bijlagen

1. Bezoekprogramma

Tijdstip	Thema	Deelnemers
08.45-09.00	Welkom	
09.00-09.30	Pitch opleidingsmanager, Gelegenheid panel voor toelichtende vragen.	Opleidingsmanagent
09.30-10.30	Materiaalbestudering en voorbereiding	Panel
10.30-11.30	Gesprek docenten en examinatoren	Docenten en examinatoren (in ieder geval ook betrokken bij geselecteerde afstudeerproducten)
11.30-11.45	Overleg/ pauze	Panel
11.45-12.30	Gesprek studenten	Studenten Opleidingscommissie (tenminste een student-lid)
12.30-13.15	Overleg + lunch	Panel
13.15-14.00	Gesprek borging	Examencommissie en toetscommissie
14.00-14.15	Overleg/pauze	Panel
14.15-15.00	Gesprek met werkveld, Werkveld Advies Commissie + alumni	Werkveld, WAC, Alumni
15.00-15.30	Overleg/ pauze	Panel
15.30-16.30	Gesprek opleidingsmanagement over pending issues	Opleidingsmanagement
16.30-17.30	Beoordelingsoverleg panel	Panel
17.30 -18.00	Terugkoppeling bevindingen	Alle betrokkenen opleiding

2. Bestudeerde documenten

Zelfevaluatie rapportage
Podcast door studenten
Overzicht van leeruitkomsten per beheersingsniveau
Curriculumoverzicht 2024-2025 Almere
Curriculumoverzicht 2024-2025 Zwolle
Competentie- en leeruitkomstenmatrix + toetsplan 2024-2025 Almere
Competentie- en leeruitkomstenmatrix 2024-2025 Zwolle
Opleidingsplan HBO - Rechten
Onderwijs- en Examenregeling 2024-2025 met opleidingsdelen voor Almere en Zwolle

Toetsbeleid van de opleidingsgroepen Business, Management, Law, Entrepreneurship & Finance en Technology 2024-2025 (Almere)
Toetsbeleid gelden voor de opleidingen van het domein BMR (Zwolle)
Jaarverslag van de examencommissie van de opleidingen HRM en HBO - Rechten 2023-2024 (Zwolle)
Jaarverslag van de examencommissie van de groepen Business, Management, Law, Entrepreneurship & Finance 2023-2024 (Almere)
Reglement examencommissie 2024-2025

Overzicht van docenten en expertises

Landelijk beroeps- en opleidingsprofiel 2025
Verslagen werkveldadviescommissies
Verslagen opleidingscommissies

Vijftien eindwerken (cluster 12), waarvan vijf uit Almere en tien uit Zwolle. Van zes studenten heeft het panel alle toetsing op eindniveau (cluster 11 en 12) bestudeerd.

locatie	Jaargang	studentnr	
Zwolle	2023-2024	1158324	Inclusief cluster 11
Zwolle	2022-2023	1115411	
Zwolle	2023-2024	1160572	Inclusief cluster 11
Almere	2022-2023	S1142788	
Almere	2023-2024	S1155973	Inclusief cluster 11
Zwolle	2023-2024	1141401	Inclusief cluster 11
Zwolle	2023-2024	1134148	Inclusief cluster 11
Almere	2023-2024	S1134453	
Zwolle	2023-2024	1158128	
Zwolle	2022-2023	1150193	
Almere	2022-2023	S1121435	
Zwolle	2023-2024	1142147	
Zwolle	2022-2023	1132028	
Almere	2023-2024	S1155874	Inclusief cluster 11
Zwolle	2023-2024	1154698	

3. leeruitkomsten naar beheersingsniveau HBO - Rechten Windesheim

LEERUITKOMSTEN OPLEIDING HBO-RECHTEN			
	BASISNIVEAU	GEVORDERD NIVEAU	BACHELORNIVEAU
Analyseren	De student beschrijft de rechtsvraag in een eenvoudige casus binnen een bepaald rechtsgebied. Hij selecteert de juridisch relevante feiten en analyseert deze met behulp van juridische bronnen en het aangereikte casusoplossingsmodel. Hij geeft een deugdelijk onderbouwde antwoord op de rechtsvraag.	De student formuleert de rechtsvraag van de cliënt in een complexe casus vanuit een kritische houding en met behulp van passende communicatietechnieken. Hij selecteert de juridisch relevante feiten en relevante juridische bronnen. Hij analyseert de feiten met behulp van die bronnen en geeft een deugdelijk onderbouwde antwoord op de rechtsvraag.	De student definieert de vraag van de opdrachtgever vanuit een kritische houding en met behulp van passende communicatietechnieken. Hij verzamelt vervolgens de juridisch relevante feiten en formuleert het juridisch kader en de rechtsvraag. Hij analyseert de feiten met behulp van het juridisch kader en het juridisch kader en geeft een deugdelijk onderbouwde antwoord op de rechtsvraag.
Analyseren van een rechtsgebied	In meerdere eenvoudige casussen binnen het ... recht (vul rechtsgebied in) selecteert de student de juridisch relevante feiten en analyseert deze met behulp van juridische bronnen en het aangereikte casusoplossingsmodel. Hij geeft een deugdelijk onderbouwde antwoord op de rechtsvraag. Hij laat kennis en begrip zien van het ...recht (vul rechtsgebied in).	In één of meerdere complexe casussen binnen het ...recht (vul rechtsgebied in) selecteert de student de juridisch relevante feiten en relevante juridische bronnen. Hij analyseert de feiten met behulp van die bronnen en geeft een deugdelijk onderbouwde antwoord op de rechtsvraag. Hij past zijn kennis over het ... recht (vul het rechtsgebied in) toe in complexe casussen.	Op een vraag van de opdrachtgever binnen het ...recht (vul rechtsgebied in) verzamelt de student de juridisch relevante feiten en formuleert het juridisch kader en de rechtsvraag. Hij analyseert de feiten met behulp van het juridisch kader en geeft een deugdelijk onderbouwde antwoord op de rechtsvraag. Hij past zijn kennis over het ... recht (vul het rechtsgebied in) toe in complexe casussen.
Analyseren	De student maakt op basis van een juridische analyse van een eenvoudige casus een beargumenteerde keuze uit aangereikte (juridische) alternatieven en stelt op basis van die keuze een duidelijk advies op.	De student maakt op basis van een juridische analyse van een complexe casus een beargumenteerde keuze uit (juridische) alternatieven. Op basis van die keuze stelt hij een praktisch toepasbaar advies op en communiceert dit advies op een klantvriendelijke wijze naar de cliënt.	De student inventariseert op basis van een juridische analyse de belangen en de standpunten van de belanghebbenden en weegt deze af. Hij formuleert (juridische) alternatieven en maakt daaruit een beargumenteerde keuze. Op basis van die keuze stelt hij een praktisch toepasbaar advies op en communiceert dit advies op een passende en klantvriendelijke wijze naar de opdrachtgever.
Belangen behartigen	De student behartigt op integrale en effectieve wijze de juridische belangen van de cliënt, gerechtelijk en/of buitengerechtelijk, in een eenvoudige casus. Daarbij stelt hij documenten op met behulp van standaardmodellen of sjablonen en laat hij presentatie- of gesprekstechnieken zien.	De student behartigt op integrale en effectieve wijze de juridische belangen van de cliënt gerechtelijk en/of buitengerechtelijk, in een complexe casus. Hij herkent hierbij de verschillende (conflicthanterings)methoden en onderhandelings- en/of bemiddelingstechnieken. Hij formuleert en onderbouwt de positie van de cliënt zowel mondeling als schriftelijk met valide argumenten.	De student behartigt op integrale en effectieve wijze de juridische belangen van de cliënt. Hij maakt een onderbouwde keuze voor een (conflicthanterings)methode. Hij behartigt de belangen gerechtelijk en/of buitengerechtelijk, zowel mondeling als schriftelijk. Hij zet op het moment dat de situatie dit vereist onderhandelings- en/of bemiddelingstechnieken in. Op passende wijze informeert hij de cliënt over alle stappen en stelt hij deze met hem af.
Beslissen	De student herkent correct hoe een beslissing is opgebouwd en wat de daarin vastgestelde rechtspositie van een (rechts-)persoon is. Hij benoemt correct welke juridische argumenten in de beslissing zijn meegewogen.	De student stelt de rechtspositie van één of enkele (rechts-)personen in een complexe casus vast, gebaseerd op zijn weging van juridische argumenten en eventueel aanwezige maatschappelijke factoren. Hij formuleert een deugdelijk gemotiveerde beslissing in een voor de context passend document.	De student stelt de rechtspositie van één of enkele (rechts-)personen vast, gebaseerd op zijn duiding en weging van juridische argumenten en maatschappelijke factoren. Hij formuleert een deugdelijk gemotiveerde beslissing in een voor de context passend document.
Organiseren	De student plant, voert uit en evalueert eenvoudige projecten op een efficiënte en effectieve wijze en werkt daarin constructief samen met andere studenten. De student beschrijft de structuur van een organisatie met behulp van een organogram. Hij herkent de juridische processen in organisaties en benoemt daarbij de toepassingen van legal tech.	1. De student plant, voert uit en evalueert complexe projecten op een efficiënte en effectieve wijze. Hij werkt constructief samen met anderen. (cluster 8) 2. De student beschrijft een organisatie en haar omgeving met behulp van een organisatieplan. Hij analyseert één of meerdere juridische processen in een organisatie met behulp van principes van juridisch proces- en kwaliteitsmanagement, kennis- en informatie management en licht daarbij de (mogelijke) toepassingen van legal tech toe. (cluster 9, stage)	De student voert op een efficiënte en effectieve wijze organisatieprocessen in een juridische context uit. Hij formuleert op basis van een analyse voorstellen voor het inrichten, vernieuwen of verbeteren van organisatieprocessen in een juridische context voor een opdrachtgever. Hij past daarbij legal tech en, afhankelijk van de context, principes van juridisch proces- en kwaliteitsmanagement, kennis- en informatie management toe. hogeschool Windesheim